

ขอต้อนรับนักศึกษาเข้าสู่รายวิชา

การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (Logistics and Supply Chain Management)

ผู้สอน อาจารย์สกุลรัตน์ แก้วเพิ่มพูล

โทรศัพท์ 091-043-9937

E-mail : sakunrat.kew@sru.ac.th

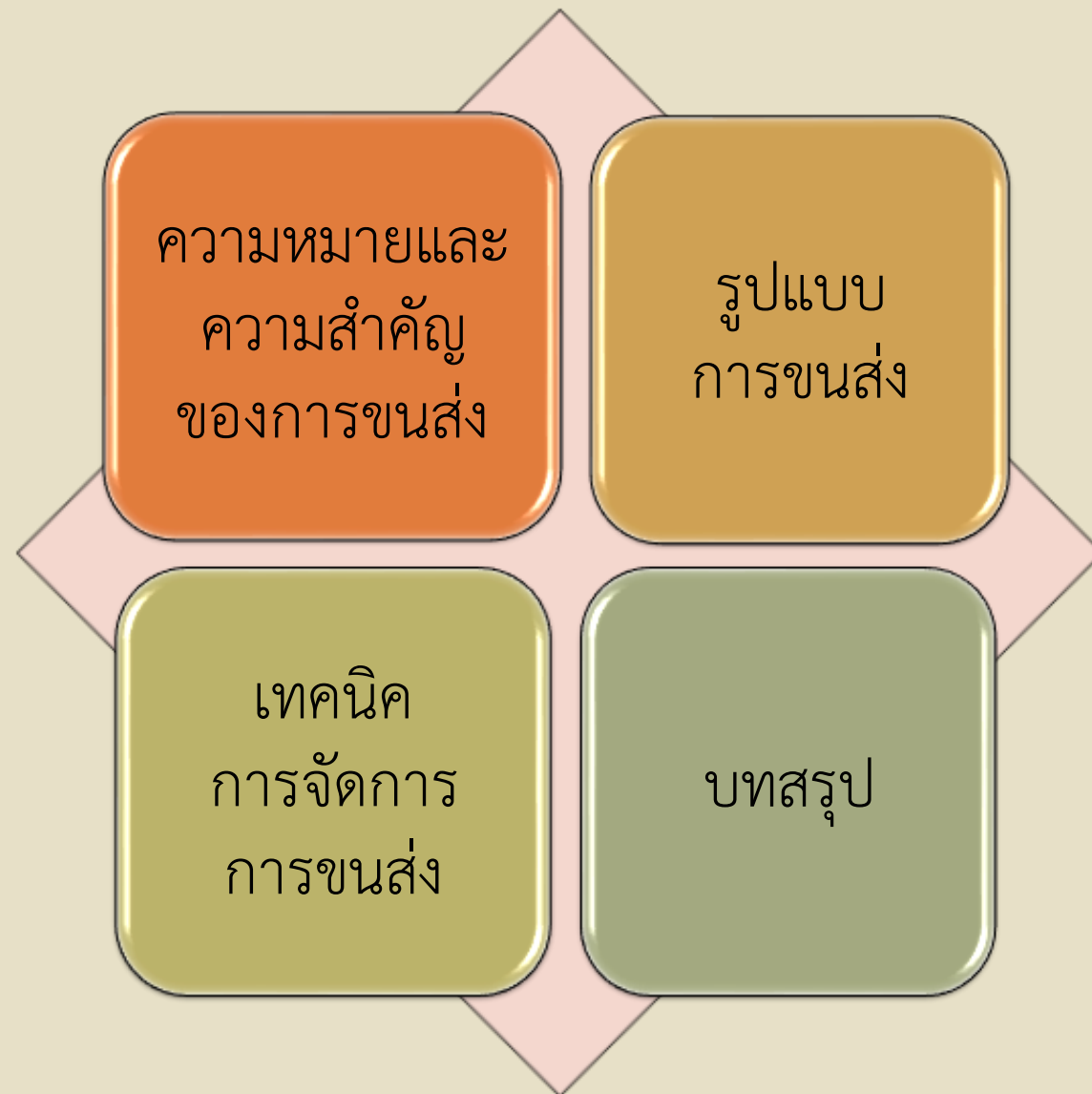
บทที่ 7 การจัดการขนส่ง (Transportation Management)

บทที่ 7

การจัดการขนส่ง

(Transportation Management)

ความหมายและความสำคัญของการขนส่ง

นิยามของคำว่าจัดการขนส่ง (Transportation Management) มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ	
นิติพล เกื้อกูล	การขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายบุคคล สัตว์ หรือสิ่งของต่างๆ ด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ในการขนส่งจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง ตามความประสงค์ และเกิดประโยชน์ตามต้องการ
บุญทรัพย์ พานิชการ	การขนส่ง Transportation หมายถึง การเคลื่อนย้ายสินค้าคงคลังจากแหล่งผลิตที่จุดหนึ่งไปยังจุดหมายปลายทางอีกจุดหนึ่ง
วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี	การขนส่ง คือ การเคลื่อนย้ายคนและสิ่งของจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง การขนส่งแบ่งออกเป็นหมวดใหญ่ คือ ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และอื่น ๆ

การขนส่งสินค้า >>ภารกิจสำคัญของกระบวนการขนส่งจะเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ สินค้า พืชผล สิ่งของ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เพื่อให้มีการรับ-ส่งมอบสินค้าและบริการให้แก่หน่วยงานในโซ่อุปทาน ทั้งภายในองค์กร และระหว่างองค์กร

รูปแบบการขนส่ง

แบ่งตามลักษณะทางกายภาพได้ 5 รูปแบบ

1. ทางถนน

2. ทางราง

3. ทางน้ำ

4. ทางอากาศ

5. ทางท่อ

1. การขนส่งทางถนน

ข้อดี คือ เข้าถึงลูกค้าได้ง่าย ราคาถูก แต่ต้นทุนผันแปรตามราคาน้ำมัน

ข้อเสีย คือ วิ่งได้ระยะทางจำกัด

2. การขนส่งทางราง

การขนส่งระบบราง (Rail transport) เป็นการขนส่งผู้โดยสารหรือสินค้าด้วยยานพาหนะที่วิ่งไปตามราง การขนส่งระบบรางเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่โลจิสติกส์ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความสะดวกให้กับการค้าระหว่างประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในหลายๆประเทศ

ข้อดี คือ ต้นทุนต่ำ เหมาะกับสินค้าขนาดใหญ่

ข้อเสีย คือ การเข้าถึงลูกค้าทำได้ยาก

3. การขนส่งทางน้ำ

การขนส่งทางน้ำนี้เหมาะสมกับสินค้าที่มีขนาดใหญ่ขนส่งได้ปริมาณมากเป็นสินค้าที่ยากแก่การเสียหาย เช่น ทราย แร่ ข้าวเปลือกเครื่องจักร ยางพารา เป็นต้น

ข้อดี อัตราค่าขนส่งถูกกว่าเมื่อเทียบกับการขนส่งทางอื่น ขนส่งได้ปริมาณมากมีความปลอดภัย สามารถส่งได้ระยะไกล ๆ

ข้อเสีย มีความล่าช้าในการขนส่งมาก ในฤดูน้ำลดหรือฤดูร้อน น้ำอาจมีน้อยซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขนส่งเพราะเรือเกยตื้นได้ ไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนในการขนส่งได้ขึ้นอยู่กับภูมิอากาศ และภูมิประเทศ

4. การขนส่งทางอากาศ

การขนส่งทางอากาศ เป็นการขนส่งที่สะดวกและรวดเร็ววิธีอื่น แต่ต้องใช้จ่ายค่าเชื้อเพลิงสูง เหมาะสำหรับการขนส่งสินค้าที่มีราคาแพงและจำเป็นที่ตลาดมีความต้องการสูง มีน้ำหนักไม่มากเกินไป ปัจจุบันเกือบทุกประเทศในโลก มีสายการบินพาณิชย์ของตนเอง เพื่อใช้ขนส่งผู้โดยสาร และสินค้าภายในประเทศและระหว่างประเทศ

ข้อดี เสียเวลาในการเดินทางน้อย สามารถเข้าถึงท้องถิ่นไกลๆหรือเขตทุรกันดารได้

ข้อเสีย ค่าใช้จ่ายสูง เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายกว่าการขนส่งทางอื่น มีอุปสรรคทางด้านดินฟ้าอากาศ

5. การขนส่งทางท่อ

ข้อดี

- ประหยัดต้นทุน และเวลาในการเคลื่อนย้ายสินค้า
- สามารถขนส่งสินค้าได้ในทุกสภาพอากาศ
- สามารถขนส่งสินค้าได้ไม่จำกัดเวลาและปริมาณ

ข้อเสีย

- สามารถขนส่งได้เฉพาะสินค้าที่สถานะเป็นของเหลวหรือก๊าซเท่านั้น
- มีต้นทุนสูงในการวางระบบครั้งแรก
- การตรวจสอบหาจุดบกพร่องนั้นทำได้ยาก

การขนส่งโดยใช้ระบบท่อ มักเป็นการขนส่งสิ่งของประเภทของเหลวและก๊าซ เช่น น้ำประปา น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น โดยการขนส่งผ่านระบบท่อจะแตกต่างจากการขนส่งในทางอื่นๆ คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งนั้นไม่จำเป็นต้องเคลื่อนที่

การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multimodal Transport Operator)

การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ต้องเป็นการขนส่งสินค้าที่ใช้การขนส่งตั้งแต่สองรูปแบบขึ้นไป และจะเป็นการขนส่งต่อเนื่องระหว่างการขนส่งทางบกกับการขนส่งทางทะเลหรืออาจเป็นการขนส่งทางทะเลกับการขนส่งทางอากาศ

เทคนิคการจัดการการขนส่ง

การจัดเส้นทางขนส่ง	การออกแบบการขนส่ง
1. Transportation model • วิธีนอร์ทเวสต์คอร์ดเนอร์ • วิธีต้นทุนต่ำสุด Greedy algorithm • วิธีประมาณการของโวลเกิล Vogel 2. วิธีการกวาดและจัดเส้นทางรูปหยดน้ำ	1. การขนส่งแบบขนส่งโดยตรง 2. การขนส่งแบบรวบรวมสินค้า 3. การขนส่งแบบใช้คลังสินค้าเป็นจุดผ่าน

ตัวอย่างโจทย์การนำ Transport model มาแก้ปัญหา

คลังสินค้า	ลูกค้า			สินค้าที่มี (หน่วย)
	A	B	C	
X	5	4	3	100
Y	8	4	3	300
Z	9	7	5	300
ความต้องการลูกค้า	300	200	200	700

ตัวเลขที่อยู่ในตารางมุมขวาด้านบน คือ ค่าขนส่งต่อหน่วยในแต่ละเส้นทาง

ตัวอย่างวิธีการนอร์ทเวสต์คอร์เนอร์

คลังสินค้า	ลูกค้า			สินค้าที่มี (หน่วย)
	A	B	C	
X	100 Start 5	4	3	100
Y	200 8	100 4	3	300
Z	9	100 7	200 5	300
ความต้องการลูกค้า	300	200	200	700

ตัวอย่างวิธีต้นทุนต่ำสุด

คลังสินค้า	ลูกค้า			สินค้าที่มี (หน่วย)
	A	B	C	
X	5	4	3	100
Y	8	4	3	300
Z	9	7	5	300
ความต้องการลูกค้า	300	200	200	700

ตัวอย่างวิธีประมาณการของโวลเกล รอบที่ 1

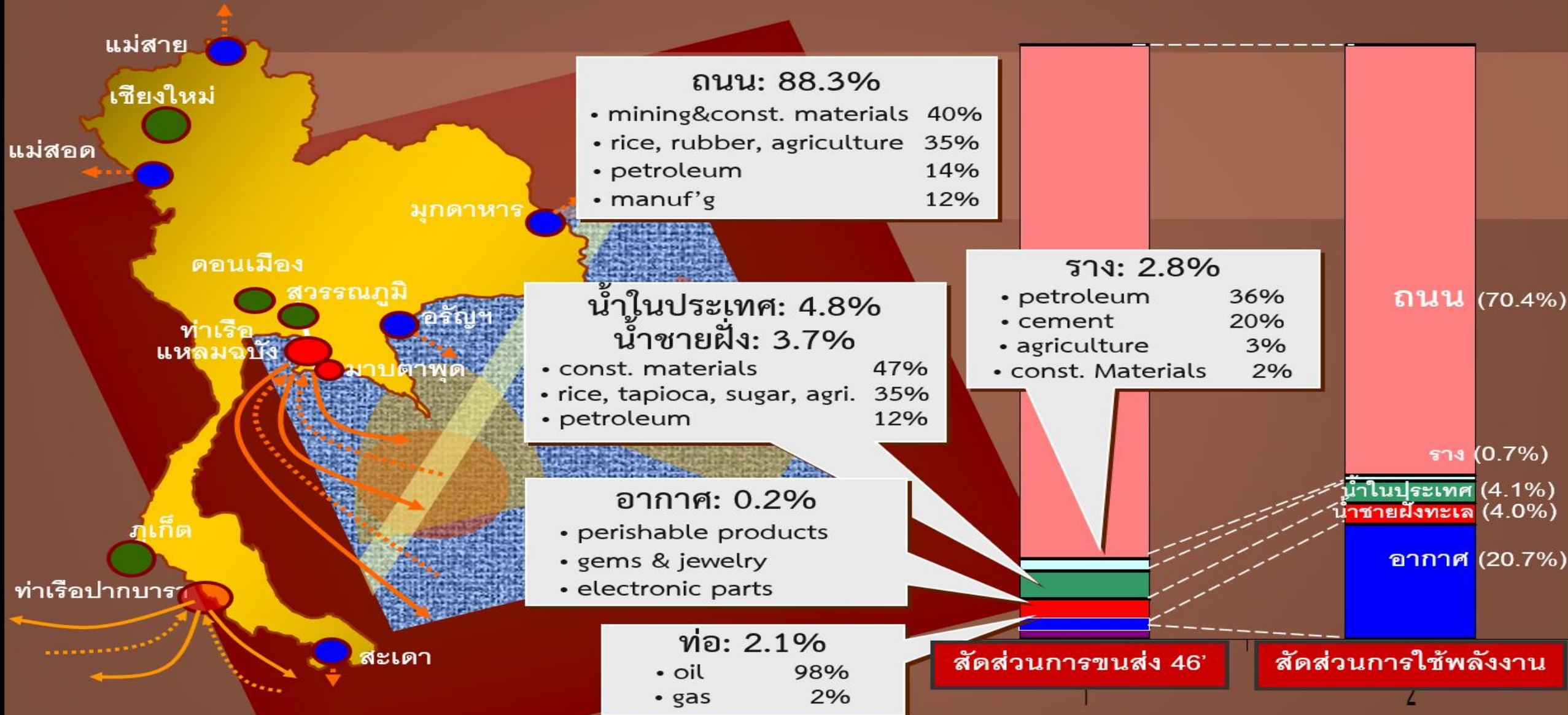
คลังสินค้า	ลูกค้า			สินค้าที่มี (หน่วย)	ค่าเสีย โอกาส
	A	B	C		
X	100	5	4	3	4-3=1
Y	8	4	3	300	4-3=1
Z	9	7	5	300	7-5=2
ความต้องการลูกค้า	300	200	200	700	-
ค่าเสียโอกาส	8-5=3*	4-4=0	3-3=0	-	-

*ตัวเลขที่มีค่าเสียโอกาสมากที่สุด จึงดำเนินการเลือกแถวนั้นในการเติมตัวเลขปริมาณขนส่งตามเงื่อนไข

เทคนิคการจัดการการขนส่ง

การจัดเส้นทางขนส่ง	การออกแบบการขนส่ง
1. Transportation model • วิธีนอร์ทเวสต์คอร์ดเนอร์ • วิธีต้นทุนต่ำสุด Greedy algorithm • วิธีประมาณการของโวลเกิล Vogel 2. วิธีการกวาดและจัดเส้นทางรูปหยดน้ำ	1. การขนส่งแบบขนส่งโดยตรง 2. การขนส่งแบบรวบรวมสินค้า 3. การขนส่งแบบใช้คลังสินค้าเป็นจุดผ่าน

ภาพรวมการขนส่งสินค้าภายในประเทศ ส่วนใหญ่เป็นการขนส่งทางถนนถึงร้อยละ 88.3

ที่มา: โครงการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คณะเศรษฐศาสตร์ มธ. และ สศช.

หมายเหตุ: พลังงานที่ใช้ในการขนส่งทางอากาศ รวมการขนส่งทั้งสินค้าและผู้โดยสาร

องค์ประกอบของการจัดการขนส่ง

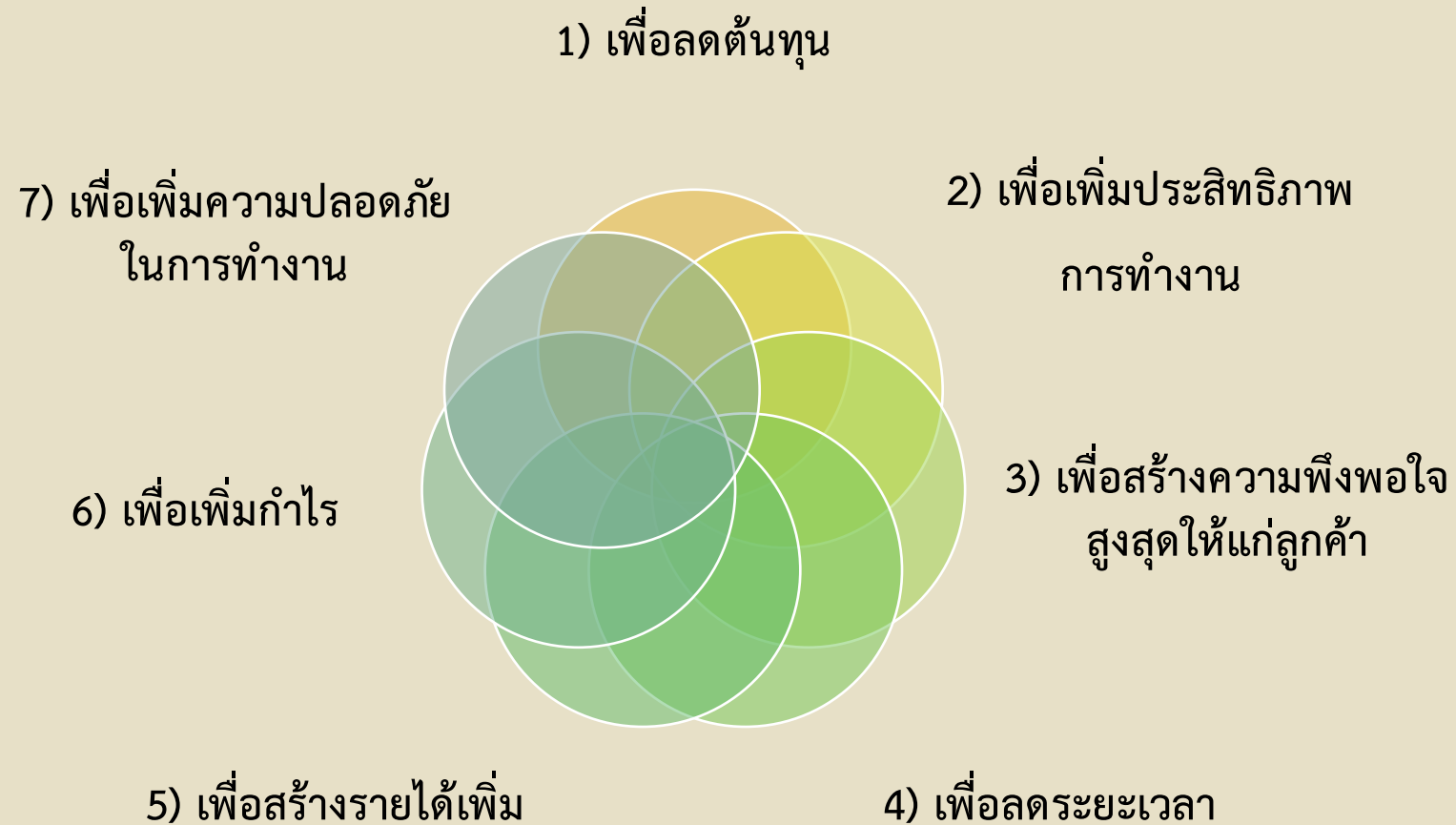
ประกอบด้วย...

1. อรรถประโยชน์ด้านสถานที่
2. อรรถประโยชน์ด้านเวลา
3. การส่งมอบสินค้าตรงตามเงื่อนไข
4. ความรับผิดชอบและการชดเชยค่าเสียหาย
5. การออกใบตราส่งของ

ประโยชน์ของการขนส่ง

1. ช่วยให้ตลาดสินค้าขยายขอบเขตออกไปกว้างขวางขึ้นสามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายไกลๆได้
2. สามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้ เพราะถ้าส่งสินค้าไปยังที่ที่สินค้าดังกล่าว ปริมาณน้อยคนต้องการย่อมทำให้สินค้ามีราคาแพงขึ้น
3. ทำให้เกิดการแบ่งงานกันทำ
4. ทำให้ไม่เกิดการกักตุนสินค้าเพราะการขนส่งมิได้ตลอดเวลาใช้เวลาไม่นานในการขนส่งแต่ละครั้ง
5. ทำให้ประชาชนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆได้สะดวก
6. ทำให้ประชาชนมีงานทำ เพราะการขนส่งต้องใช้แรงงานระดับต่างๆจำนวนมากจึงทำให้เกิดอาชีพเกี่ยวกับขนส่งและอาชีพที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมายของการจัดการการขนส่ง

Questions & answers

Assignment

แบ่งกลุ่มกลุ่มละ 8 ท่าน

1. ทางถนน

2. ทางราง

3. ทางน้ำ

4. ทางอากาศ

5. ทางท่อ

6. การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multimodal Transport Operator)